

Riječnik političkih pojmova

A

Advocacy

(eng. advocacy – zagovaranje, zastupanje, predstavljanje, a moglo bi biti nagovaranje, navijanje, moljakanje, agitacija).

Agenda

(eng. agenda - dnevni red, program rada, djelokrug rada, bilješke)
Lista ciljeva ili mogućih budućih dostignuća.

B

Backbenchers

(eng. poslanici iz zadnjih redova)

Birokratija

Termin birokratija je skovao francuski ekonomista Gurno (M.V. de Gurnay, 1712-1759) od francuske riječi bourette (gruba tkanina kojom su presvlačeni činovnički stolovi, po čemu je činovnički ured nazvan biro) i grčke riječi kratein (vlast, vladavina).

C

Civilno društvo

Pojam građanskog društva može se posmatrati sa dva različita aspekta: negativni, to je ideja da doseg države treba da bude ograničen i ista spriječena da kontroliše sve društvene aktivnosti, prodre u sve životne sfere i upije svu društvenu inicijativu i sav talenat; pozitivni, to je ideja o postojanju mnoštva nezavisnih žarišta samoorganizacije u društvu, preko kojih ljudi mogu da zajednički djeluju i rješavaju svoje probleme, što može služiti kao kanal za izražavanje stavova i interesa gradana i pritisak na vladu, ali i kao zaštita od pokušaja države da prekorači svoje granice. Civilno društvo se često koristi kao sinonim pojma nevladine organizacije.

D

Demokratija

Demokratija pripada rodu velikih političkih pojmova koji se opiru sažetim i jednostavnim, definicijskim odrednicama. Etimologija riječi demokratija potice od grčke riječi demos (narod) i kratein (vladati), što bi u doslovnom prevodu značilo da je demokratija vladavina naroda. Iza osnovnog principa da je državna vlast u rukama naroda, (a ne u rukama neke privilegovane klase ili grupe) krije se mnoštvo mogućnosti i puteva za ostvarenje najrazličitijih formi demokratije.

Dijalog

Dijalog je stvaranje. Ulazimo u razgovor s jednim mišljenjem i argumentima, a iz razgovora izlazimo s boljim argumentima i rješenjima. Dijalog je sredstvo u političkom komuniciranju, a i jedan od važnih elemenata demokratske političke kulture. Nema demokratske političke kulture bez dijaloga. Dobro uređen demokratski poredak ne može se ni izgraditi, niti funkcionisati bez dijaloga.

D'Ontov sistem

Jedna od metoda raspodjele mandata u proporcionalnom izbornom sistemu. Nazvan je imenom svoga pronalazača, profesora d'Honta. Sreće se i pod nazivima sistem takmičenja lista ili sistem najmanjeg zajedničkog djelitelja. Prvi put je primijenjen u Belgiji 1899. godine.

E

Egzekutiva

(lat. executio = izvršenje) v. izvršna vlast

Evropska komisija (European Commission)

Evropska komisija je jedna od pet osnovnih i ujedno najveća institucija EU, koja ima nadležnosti inicijative, sprovođenja, upravljanja i kontrole. Ona garantuje sprovođenje osnivačkih ugovora i ostvaruje interese Zajednice. Članove Komisije sporazumno biraju zemlje članice, a potvrđuje ih Evropski parlament kojem je Komisija odgovorna. Mandat članova Komisije traje 5 godina.

Evropska unija (EU)

Evropska unija je nadnacionalna zajednica nastala kao rezultat procesa saradnje i integracije koji je započeo 1951. između šest zemalja (Belgije, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga i Holandije). Poslije više od pedeset godina i četiri proširenja (1973. Danska, Irska i Velika Britanija; 1981. Grčka; 1986. Portugalija i Španija; 1995. Austrija, Finska i Švedska, 2004. Litvanija, Letonija, Estonija, Češka, Slovačka, Mađarska, Slovenija, Poljska, Kipar i Malta). Evropska unija danas broji 25 zemalja članica.

Evropska zajednica (European Community EC)

Izraz Evropska zajednica koristio se u neslužbenom govoru (do pregovora o Evropskoj uniji) za tri zajednice utemeljene ugovorima u Parizu i Rimu.

Evropski savjet (European Council)

Evropski savjet je pojam koji je nastao u praksi, a koji je poslije toga utemeljen Jedinstvenim evropskim aktom (Single European Act), 1986. Evropski savjet u pravnom smislu nije tijelo EU, već sastanak na najvišem nivou (samit) predstavnika država članica EU. Čelnici država ili vlada zemalja članica Evropske unije sastaju se najmanje dva puta godišnje kako bi raspravljali o pitanjima bitnim za Uniju. Zaključci Evropskog savjeta imaju karakter smjernica za rad institucija EU.

F

Federacija

Oblik složene države u kome su države-članice obavezne da se pokoravaju odlukama savezne države, iako se za donošenje ovih odluka ne traži saglasnost svih država-članica, kao što je to pravilo u drugom glavnom obliku složene države, konfederaciji, osim ukoliko pravna materija na koju se te odluke odnose nije zadržana u isključivoj nadležnosti država-članica.

Frakcija

Nazivi frakcija i partija prvobitno su se ravnopravno upotrebljavali. Međutim, sada se pojam frakcija češće koristi za označavanje dijela ili grupe u okviru veće organizacije, obično političke partije. Iako frakcije mogu da budu stabilne i trajne, kao i da imaju formalnu organizaciju i članstvo, njihovi ciljevi i organizacioni status u skladu su sa partijom kojoj pripadaju. Ukoliko to nije slučaj, grupa se onda smatra "partijom u okviru te partije".

G

GOTV

(eng. Get Out the Vote – izmamite glas)

Ustaljeni termin engleskog govornog područja (jako popularan u SAD) za aktivnosti koje se sprovode dvije sedmice pred same izbore s glavnim ciljem izvlačenja što većeg broja birača na birališta (uglavnom telefoniranjem kao najbržim i najekonomičnijim načinom - zato se insistira na dobrim popisima s brojevima telefona sigurnih birača, stalnih birača stranke kao i neopredijeljenih birača).

I

Imunitet

Pravo, odnosno, povlastica pojedinaca da budu izuzeti od primjene pojedinih pravnih propisa koji se na druga lica redovno primjenjuju. Istorijski, imunitet je nastao u obliku neodgovornosti monarha, odnosno šefa države uopšte.

Integracija

Usko povezivanje pojedinih država u veće cijeline radi saradnje u određenim oblastima. Pri tome države ne stvaraju nikakvu novu državu, pa ni u obliku konfederacije, nego samo međudržavne zajednice koje nemaju karakter države.

Interkulturno društvo

Interkulturno društvo čine različite kulture, nacionalne grupe itd. koje žive na jednoj teritoriji, održavaju otvorene odnose zajedničkog djelovanja, razmjene i međusobnog priznavanja specifičnih vrijednosti i načina života.

Izborni sistem

U širem smislu, izborni sistem je skup svih mjera i postupaka koji se, regulisani pravnim propisima jedne zemlje, odnose na izbore, tj. na biračko pravo, organizaciju izbora, postupak i tehniku izbora, dodjeljivanje mandata itd. Znacaj izbornog sistema sastoji se u tome što izbori, u sistemu predstavničke demokratije, predstavljaju način formiranja najviših predstavničkih organa u zemlji.

Izvršna vlast (egzekutiva)

To je komponenta državne vlasti koju je stvorila vlada i koju sprovodi vlada. Ta komponenta se naziva egzekutivna vlast (ili izvršna vlast) jer ona po principu raspodjele vlasti pravne države ima zadatak da sprovodi, odnosno izvršava političke odluke koje je donijela legislativa (ili zakonodavna vlast). Vlada pri tom ima funkciju donošenja odluka u okviru Ustava i po zakonskom principu, predlaganja zakona, te funkciju vodenja države, dok uprava ima zadatak da odluke vlade pretvori u političku stvarnost.

J

Javno mnjenje

Mišljenje društvene grupe o važnim pojavama i pitanjima koja je kao grupu interesuju. Pod grupom koja stvara i nosi, odnosno izražava javno mnjenje, treba razumjeti svaku grupu koja kao takva ima izvjesne zajedničke interese i u vezi s kojima se u njoj stvara javno mnjenje. Javno mnjenje se obrazuje u mediju javnosti u kojoj se građani, publika okupljaju bez ikakvih smetnji, slobodno ispoljavajući svoja mnjenja i mišljenja.

K

Kanvasiranje

(eng. canvassing – pol. vršenje izborne agitacije, istraživanje, prosuđivanje, pretresanje)
Lično kontaktiranje s biračima, pojedinačno ili putem telefona ili obilaskom od vrata do vrata. U većini slučajeva, to je jedini neposredni kontakt koji birači imaju s izbornom kampanjom.

Kokus

(eng. caucus - sastanak izbornog odbora, sastanak rukovodstva stranke, rukovodstvo stranke)
Sastanak, posebno sastanak čiji je cilj politička ili organizaciona promjena. U američkoj predsjedničkoj politici, ova riječ je počela da znači sastajanje lokalnih političkih aktivista svake stranke za vrijeme procesa predsjedničkih nominacija. U "višeslojnom" sistemu kokusa, lokalni aktivisti stranaka, radeći na nivou izborne jedinice, biraju delegate za okružne sastanke, koji zatim biraju delegate za državne sastanke.

Konsenzus

(lat. consensus - saglasnost, jednodušnost)

Označava opštu saglasnost bez formalnog izjašnjavanja putem glasanja. Konsenzus može prethoditi glasanju, ali se ne izjednačava sa jednoglasnim donošenjem odluke. U sociološkom smislu konsenzus znači opštu saglasnost u mišljenjima i osjećanjima koja ima za cilj da uspostavi red u oblasti u kojoj su postojali sukobi i razlike.

L

Legislativa

(Franc. législatif = zakonodavno, od lat. legem latum = napravljen zakon); v. zakonodavna vlast

Legitimitet

(lat. legitimus = pravno)

Pravednost državne vladavine. Državna vladavina i njeno sprovođenje je legitimna samo onda kada se slaže sa predstavama o pravu i pravednosti, te sa etičkim vrijednostima i normama koje leže u njihovoj osnovi i koje su opšte priznate u društvu ljudskih jedinki nad kojima država ima vlast. Svaka državna vlast treba da ima opravdanje (legitimitet) ukoliko želi da vlada i sa najmanjim odobravanjem građana, a ne samo sa fizičkom i psihičkom silom i primenjujući teror kao svoj sastavni dio.

Lobi

Organizacija ili društvena grupa koju obrazuju lica koja nisu članovi zakonodavnog tijela, s ciljem da utiču na rad zakonodavca. Ovim terminom označavaju se i radnje ovih grupa preduzete u pomenutom cilju. Njime se obuhvataju samo oni oblici djelovanja na državnu vlast i njihovi nosioci koji su usmjereni na jednu granu državne vlasti-zakonodavnu. U tom smislu treba razlikovati značenje obuhvaćeno terminom "interesne grupe" od značenja obuhvaćenog ovim terminom. Djelovanje interesnih grupa usmjereno je na državnu vlast u cjelini, najčešće na izvršnu vlast, dok je djelovanje lobija svedeno na zakonodavnu vlast. Pored toga, lobiranje je samo izraz i oruđe neke interesne grupe, a ne i sama ta grupa.

Lobiranje

Lobiranje potiče od riječi lobby = predvorje, i to na prvom mjestu parlamenta. Lobist je, prema istom izvoru, političar koji privatnim razgovorima nastoji pridobiti predstavnike naroda (poslanike) za svoju politiku. U Engleskoj, a posebno američkoj pravno-političkoj tradiciji i praksi, međutim, lobiranje znači nešto drugo. To je praksa uticanja na odluke vlada od strane agenata koji zastupaju neke posebne interese, npr. sindikata, farmera, kapitala, žena ... Riječ datira iz prve polovine 19. vijeka kad su se zastupnici raznih interesa sakupljali u predvorju američkog Kongresa i hvatali kongresmene za rukav ne bi li ih uvjerili u zastupanje njihove stvari. Iako lobiranje nije u početku bilo institucionalizovano i legalizovano, Amerikanci negdje sredinom 20. vijeka stvar ozakonjuju na saveznom nivou

M

Manjinska vlada

Vlada formirana od jedne partije ili koalicije partija, koja nema većinu u parlamentu. Kako manjinska vlada nema većinu mjesta u parlamentu, ona obično ima više mandata od bilo koje druge partije ili koalicije i mora da pruža podršku parlamentu kako bi isti nastavio sa radom.

Medudržavni

Pojmovima medudržavni i supranacionalni označene su različite forme internacionalne politike uopšte, i u području evropskih integracija. Dok međudržavna saradnja ne zahtijeva nikakvo odricanje nacionalnog suvereniteta države, i označava tradicionalnu saradnju vlada država, supranacionalne strukture su označene odstupanjem od dijela nadležnosti.

Mješoviti sistem

Francuska predstavlja klasični primjer mješovitog ili "hibridnog" sistema. Tamo biračko tijelo direktno bira i parlament i predsjednika. Predsjednik tada imenuje premijera i vladu na osnovu srazmjernog učešća stranaka u parlamentu, što može nalagati predsjedniku da imenuje premijera koji ne pripada njegovoj stranci. Takva "kohabitacija" pojačava političko takmičenje u izvršnoj vlasti.

Multikulturno društvo

Multikulturno društvo čine različite kulture, nacionalne, etničke, religijske grupe koje žive unutar jedne teritorije, ali ne dolaze nužno u međusobni kontakt. To je društvo u kome se razlike posmatraju negativno što se uzima kao opravdanje za diskriminaciju. Manjine se možda tolerišu tako što se ignorišu, ali se ne prihvataju i ne cijene.

N

NATO

(North Atlantic Treaty Organisation) Sjedište NATO-a osnovanog 1949. godine je u Bruxellesu. NATO je nanovo definisao svoje zadatke i način funkcionisanja. Težište promjene je priznavanje evropskog odbrambenog identiteta, jačanje evropske komponente transatlantskog sigurnosnog sistema, novi zadaci WEU i širenje na istok. Kao pratnja tih procesa utvrđeni su odnosi NATO-a s trećim zemljama u obliku "partnerstva za mir" i sjeveroatlantskog kooperacijskog savjeta. Bitan zadatak na tom polju je stvaranje stabilnog partnerstva s Rusijom i Ukrajinom.

Neposredni izbori

Oblik izbornog sistema u kome građani (birači), koristeći se neposredno i lično svojim biračkim pravom, biraju svoje predstavnike u predstavnička tijela (centralna, regionalna ili lokalna), kao i druge organe državne vlasti (npr. predsjednika republike). Suprotnost neposrednim izborima su posredni izbori u kojima je izbor poslanika ili drugih organa vlasti povjeren užim ili širim izbornim kolegijumima (izbornici, elektori), koji su neposredno izabrani od strane građana.

O

Ombudsman

(vodi porijeklo od švedske riječi i znači zastupnik, predstavnik i povjerenik) Prvobitno uspostavljen u Švedskoj 1809. godine, narodni advokat je nezavisan i nepristrasan zvaničnik koji istražuje pritužbe o vladinom nezakonitom ponašanju i direktno je odgovoran zakonodavnom tijelu. Različite zemlje širom svijeta ustanovile su takvu poziciju – jedan stručnjak opisuje širenje pojave narodnog advokata kao "svjetski fenomen". Ideja ombudsmana kao čuvara prava građana ima svoje korijene u dalekoj prošlosti. Ombudsman je organ parlamenta, u čije ime vrši nadzor nad radom uprave i kome podnosi svoje izvještaje.

Opozicija

Opoziciju čine različiti oblici suprotstavljanja politici vladajuće stranke od strane političkih stranaka koje nisu na vlasti, i koje, polazeći od jednog alternativnog političkog programa, teže da u borbi za glasove birača osvoje vlast i vrše je sve dotle dok uživaju podršku biračkog tijela. Kako je središnje područje djelovanja opozicionih stranaka u parlamentu, politička opozicija se naziva i parlamentarnom opozicijom.

P

Parlamentarizam

Ustavni sistem u kojem parlament izabran od naroda kontroliše i utiče na državnu izgradnju političke volje. Parlamentu onda opet pripada osnova zakonodavstva (legislativa). Pod pojam parlamentarizam mogu se svrstati različiti tipovi vlada, npr. predsjednički sistem (kao u SAD-u), parlamentarni sistem (kao u Velikoj Britaniji i Njemačkoj).

Parlamentarni imunitet

Pravo, odnosno povlastica članova parlamenta (i drugih predstavničkih tijela) da ne odgovaraju za izvjesne svoje postupke. Uspostavljen u doba nastanka parlamentarizma i demokratije uopšte, parlamentarni imunitet je imao za cilj da obezbijedi nezavisan i nesmetan rad parlamenta i garantuje uslove za puno i slobodno angažovanje njegovih članova u obavljanju funkcije za koju su izabrani. S obzirom na ovaj cilj, parlamentarni imunitet ne postoji zbog članova parlamenta samih i u njihovom interesu nego u opštem interesu. Upravo zbog toga članovi parlamenta se po pravilu ne mogu sami odreći svog parlamentarnog imuniteta.

Parlamentarni sistem

Parlamentarni sistem je pojava reprezentativnog sistema i parlamentarizma koju karakteriše sljedeće:

1. uska veza između vlade (egzekutiva) i parlamenta (legislativa);
2. kompatibilnost vladine službe i poslaničkog mandata, tj. premijer i ministri pripadaju u svakom slučaju većinskim poslaničkim frakcijama;
3. politička odgovornost vlade prema parlamentu, koji može opozvati vladu izglasavanjem nepovjerenja;
4. pravo vlade da raspusti parlament i raspiše nove izbore.

Partijska disciplina

Partijska disciplina se odnosi na sposobnost političke partije da obezbijedi podršku svojih članova za program i politiku partijskog rukovodstva.

Preambula

Dio pravnog akta (po pravilu samo najvažnijih akata, zakona i ustava, i to ne svih) u kome se iznose cilj akata i njegova osnovna načela, a koji prethodi konkretnim propisima koje akt sadrži. Pravni status preambule nije jasan-jedni smatraju da je ona politička deklaracija, a ne pravni propis i da kao takva nije pravno obavezna; drugi uzimaju da je preambula pravni propis, s manjom pravnom snagom od drugih, konkretnih propisa. Treba uzeti da je preambula svakako pravni propis kao i ostali.

Predsjednički sistem

Sjedinjene Američke Države primjer su klasičnog predsjedničkog sistema koji odvaja zakonodavnu i izvršnu u dvije različite grane vlasti s vlastitim nezavisnim izbornim mandatima. Stoga su moguće situacije "podijeljene vlasti", gdje su članovi zakonodavnog tijela i njihovi službenici pripadnici druge stranke od one kojoj pripada predsjednik. Zakonodavno tijelo u ovom sistemu može smijeniti predsjednika, ali jedino koristeći rijetko upotrebljavani proces "impeachmenta" koji po pravilu zahtijeva dvo-trećinsku većinu glasova zakonodavnog tijela. Proces impeachmenta obično zahtijeva da se predsjednik ulovi u nepropisnom ponašanju, za razliku od izglasavanja nepovjerenja u westminsterskom parlamentarnom sistemu gdje je to funkcija političke podrške (ili nedostatka iste).

R

Raspodjela vlasti

Raspodjela vlasti, tj. podjela funkcija državne vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast (legislativa, egzekutiva, sudska) rađena je sa namjerom da izvršenje ovih funkcija ne smije biti sjedinjeno.

Referendum

Jedan od oblika neposredne demokratije, u kome građani neposredno donose odluku, tj. pravni akt. Pitanje na referendumu se formuliše tako da građani mogu da odgovore potvrdno ili odrečno da li su za donošenje izvjesnog normativnog akta (ustava, zakona, lokalnog propisa itd.)

Reprezentativni sistem

Reprezentativna demokratija je ona demokratska forma društva u kojoj građani jedino i isključivo putem parlamentarnih izbora aktivno učestvuju u izgradnji političke volje države. Reprezentativni sistem se zasniva na vjerovanju da je zajedničko političko djelovanje većeg broja ljudi moguće samo onda ako pojedinci (reprezentanti ili poslanici) "unaprijed dobiju nalog i punomoć da zajednički djeluju u interesu svojih nalogodavaca i da ih svojom kolektivnom odlukom obavezuju" (K. Loewenstein).

Rezolucija

Većina u parlamentu može usvojiti rezoluciju kako bi izrazili svoje stavove o nekom pitanju. Za razliku od zakona, rezolucija nema pravno obavezujući karakter. Poslanici ih upotrebljavaju kako bi podstakli organe izvršne vlasti ili druge strukture u vladi da preduzmu neke konkretne korake ili da osnuju komisiju za istragu nekog slučaja. Povremeno, poslanici koriste rezolucije da bi odali priznanje, u sjećanje na, ili kao znak poštovanja prema pojedincu ili grupi. Takođe, rezolucije mogu efikasno podići svijest o nekom pitanju, posebno ako poslanici uspiju uvjeriti medije i nevladine organizacije da željenu poruku prenesu u javnost.

S

Savjet Evrope

(eng. Council of Europe, CoE)

Savjet Evrope je najstarija pan-evropska organizacija, nastala 1949. godine, nakon II svjetskog rata, inspirisana njegovim tragičnim iskustvima, nakon kojih je i sazrela ideja da se moraju udružiti snage u pravcu zaštite i promocije ljudskih prava i sloboda i ljudskog dostojanstva. Savjet Evrope nastaje potpisivanjem međunarodnog ugovora od strane 10 zemalja: Belgije, Danske, Francuske, Irske, Italije, Luksemburga, Holandije, Norveške, Švedske i Velike Britanije.

Osnovni ciljevi ove organizacije su:

- promocija i zaštita ljudskih prava, vladavine prava i pluralističke demokratije
- borba protiv svih oblika diskriminacije (na nacionalnoj, vjerskoj i rasnoj osnovi), diskriminacije manjina, netolerancije, kao i traženje rješenja problema sa kojima se suočava savremeno evropsko društvo, koji se tiču organizovanog kriminala, terorizma, zaštite životne sredine i sl.
- konsolidacija demokratske stabilnosti u Evropi
- od 1988. godine, od trenutka kada zemlje istočnog bloka započinju svoj put evropskih integracija, Savjet Evrope širi djelokrug svog rada, te se počinje baviti zaštitom socijalnih prava
- Savjet Evrope takode pruža pomoć zemljama istočnog bloka u ostvarivanju zakonodavnih, institucionalnih i ustavnih reformi.

Slobodna trgovinska zona

Slobodna trgovinska zona je grupa od najmanje dva carinska područja između kojih su podignute carine i odstranjene druge mjere koje sprječavaju spoljnu trgovinu. Evropski primjer slobodne trgovinske zone je EFTA, američki pandan je NAFTA. Razlika između slobodne trgovinske zone i carinske unije je u tome što unutar slobodne trgovinske zone ne postoji određena zajednička spoljna carinska tarifa, što znači da države zadržavaju svoje carine prema trećim državama.

Suverenost

Pojam suverenosti (lat. supremus, superanus) koristi se da bi označio subjekt koji je vrhovni u svojoj oblasti djelovanja i da nad njim nema nikakve druge vlasti. U okviru države, suverenost označava svojstvo državne vlasti – da je pravno najviša vlast, nezavisna od svake druge vlasti i da su joj pravna i fizička lica na njenoj teritoriji potčinjena.

T

Targetiranje

Targeting (ciljanje) je određivanje ciljnih grupa, odnosno pronalaženje onih birača koji su vam najlakše dostupni. Određivanje ciljnih grupa je naizgled veoma komplikovan proces, međutim uz nekoliko ispunjenih uslova targetiranje može da bude odlučujući faktor koji će dovesti do izborne pobjede. Ukoliko imate dobar birački spisak i sređenu bazu podataka, targetiranje će vam biti lakše i donijeće bolje rezultate na izborima.

Think tank

(eng. grupa intelektualaca ili institucija formirana sa ciljem sprovođenja intezivnih istraživanja ili rješavanja problema, posebno na polju tehnologije, društvene ili političke strategije ili naoružanja.) Pojam "think tanks" predstavlja jednu nedovoljno preciznu frazu koja se upotrebljava da bi opisala jedan širok spektar neprofitnih organizacija angažovanih u analizama i istraživanjima na polju javnog političkog života, koje često zagovaraju izvjesna rješenja. Neke od njih su izričito nepristrasne, i sprovode istraživanja o izvjesnim političkim načelima i pitanjima bez namjere da utiču na ishode političke prirode, dok druge jednom od svojih osnovnih funkcija smatraju pružanje intelektualne podrške političarima ili političkim partijama. Na američkoj političkoj sceni javljaju se kao interesne grupe, konsultanti za medije, spin doctors ili same političke partije.

V

Većina

U širem smislu, veći dio (preko 50%) određenog tijela (npr. većina naroda, većina biračkog tijela, parlamentarna većina); u užem smislu, broj saglasnih glasova potreban prilikom vršenja izbora, odn. drugog odlučivanja, za sam izbor, odnosno donošenje odluke. Zahtjev za poštovanje volje većine predstavlja jedno od osnovnih načela demokratije. Gdje demokratije nema, odlučujuća je volja bilo pojedinca bilo manjine. Demokratija, kao »vladavina naroda«, nužno mora da se izražava voljom većine, jer je jednoglasnost svih nemoguće, odnosno vrlo teško postići. Relativna je ona većina koja je dobijena glasovima manje od 50% glasalih, odnosno cjelokupnog biračkog tijela, dok su ostali glasovi raspodijeljeni.

Većinska vlada

Vlada koju čini jedna partija ili koalicija partija koja ima većinu sjedišta u parlamentu.

W

Whip

(eng. whip-bic, šiba, bičevati, šibati)

Termin je nastao u britanskom parlamentu i u političkom smislu, whip je član političke partije čiji je zadatak da u parlamentu obezbijedi prisustvo poslanika prilikom glasanja. Istovremeno, whip se vrlo često brine o tome da poslanici glasaju u skladu sa politikom partije.

Z

Zakonodavna vlast (legislativa)

Onaj dio državne vlasti, koji ima zadatak da donosi zakone (zakonodavna vlast). Funkcija legislative je, dakle, da uspostavi pravo, što znači da razradi nove zakone, da ih donese, da mijenja postojeće zakone, dopunjava ih ili stavlja van snage. U pravnoj državi, organizovanoj po

principu raspodjele vlasti legislativa je u nadležnosti parlamenta; parlament je legislator i donosi zakone, koje onda egzekutiva (izvršna vlast) mora da sprovede, odnosno izvrši. Cinjenica da je legislativa u jednoj demokratiji u rukama poslanika u parlamentu koje je izabrao narod, daje joj najviše mesto na ljestvici državne vlasti.